

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 275/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **KOMFOS Prešov, s.r.o.**, Ľubochnianska 2, Ľubotice, IČO 36 454 184, zastúpenej JUDr. Slavomírom Kučmášom, advokátom, Plynárska 1, Michalovce, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3CdoPr/3/2023 z 12. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným uznesením najvyššieho súdu. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. V konaní pred všeobecnými súdmi vystupovala sťažovateľka v postavení žalovanej v spore o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Predmetom sporu bolo posúdenie výpovede žalovanej v tomto znení: „*V súlade s § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce ukončujeme s Vami pracovný pomer založený pracovnou zmluvou zo dňa 5.5.2005 výpoveďou z dôvodu organizačných zmien. Váš pracovný pomer sa skončí uplynutím výpovednej doby. Výpovedná doba je 3-mesačná. Začína plynúť dňa 1.3.2021 a uplynie dňom 31.5.2021. Máte nárok na odstupné vo výške trojnásobku Vášho priemerného mesačného zárobku, ktoré Vám bude vyplatené v najbližšom výplatnom termíne po skončení pracovného pomeru. Žiadam Vás, aby si do uplynutia výpovednej doby vysporiadali všetky náležitosti vyplývajúce Vám zo skončenia pracovného pomeru. V A., dňa 24.2.2021.*“

3. Okresný súd žalobe vyhovel a určil, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou z organizačných dôvodov z 21. februára 2021 je neplatné. Výpoveď považoval za neplatnú z dvoch

dôvodov, a to i) pre nepreukázanie existencie písomného rozhodnutia o organizačnej zmene a ii) pre nevymedzenie skutku, pre ktorý sa mal pracovný pomer skončiť.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom tvrdila, že v písomnej výpovedi nielenže uviedla zákonné znenie ustanovenia Zákonníka práce, na základe ktorého dala žalobkyni výpoveď, ale zároveň špecifikovala, že k uvedenému pristúpila z dôvodu organizačných zmien, preto je toho názoru, že okresný súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ďalej uviedla, že organizačnú zmenu preukázala listinným dôkazom, a to úradným záznamom Okresného úradu Prešov z 20. apríla 2015 o zmene v živnostenskom registri o zrušení prevádzky sťažovateľky, ktorá bola miestom výkonu práce žalobkyne. Tiež poukázala na štrukturogram zamestnávateľa, ktorý vydala sťažovateľka v zastúpení konateľa a riaditeľa a z ktorého jednoznačne vyplýva zrušenie predmetného pracovného miesta.

5. Krajský súd napadnutý rozsudok potvrdil. Uviedol, že výpovedný dôvod je nutné uviesť tak, aby bolo zrejmé, aké boli skutočné dôvody, ktoré viedli druhého účastníka pracovného pomeru k tomu, že rozviazal pracovný pomer, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavovať, a aby bolo zabezpečené, že výpovedný dôvod nemôže byť zmenený. Je preto potrebné, aby výpovedný dôvod bol určitým spôsobom konkretizovaný, a to uvedením skutočností, v ktorých sa vidí naplnenie zákonného dôvodu pre výpoveď. Uviedol, že konkretizácia výpovedných dôvodov je rôzna podľa charakteru jednotlivého výpovedného dôvodu (R 27/1995). V kontexte prejednávanej veci sa vyžadovalo uviesť, o akú organizačnú zmenu malo ísť, a teda v dôsledku akej zmeny sa stal zamestnanec nadbytočným. Tieto atribúty podľa krajského súdu výpoveď sťažovateľky nespĺňa. Ak by nadbytočnosť žalobkyne mala byť následkom zrušenia prevádzky sťažovateľky v roku 2015, je evidentné, že by nešlo o výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, ale výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. a) bodu 1 Zákonníka práce, teda o čiastočné zrušenie zamestnávateľa. Čo sa týka predložených štrukturogramov, krajský súd uviedol, že tieto nemôžu byť tiež považované za rozhodnutia zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, keďže tieto sú len zoznamom zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu.

6. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, v ktorom vymedzila nasledovnú právnu otázku: *«Či je možné považovať „štrukturogram zamestnávateľa“, z ktorého vyplýva zníženie počtu zamestnancov za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene?»* Ako ustálenú prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, sťažovateľka uviedla uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/244/2019 a sp. zn. 3Cdo/261/2007. Zároveň podrobne uviedla, prečo považuje právne posúdenie odvolacieho súdu v tejto otázke za nesprávne.

7. Najvyšší súd dovolanie odmietol, a to z dôvodu, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil len tým, že štrukturogram nie je rozhodnutím o organizačnej zmene, ale aj tým, že skutkové vymedzenie dôvodu výpovede nebolo dostatočné. Tento dôvod by sám osebe postačoval na vyslovenie neplatnosti výpovede, a preto sa otázka sťažovateľky nastolená v dovolaní stáva otázkou akademickou a pre konanie nepodstatnou. Inak povedané, rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo výlučne na zodpovedaní sťažovateľkou nastolenej otázky.

II. Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka je toho názoru, že ňou špecifikovaná dovolacia otázka bola otázkou rozhodujúcou pre dané konanie, t. j. táto sa jednoznačne týkala záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Vymedzenie skutkového stavu sa podľa sťažovateľky odvíjalo práve od toho, že predložené štrukturogramy zamestnávateľa konajúce súdy nižšej inštancie nepovažovali za rozhodnutia zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, ale iba za zoznam zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu. Vo výpovedi sťažovateľka uviedla, že ide o dôvod výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, ďalej uviedla, že dôvodom predmetnej výpovede je nadbytočnosť zamestnanca a organizačné zmeny zamestnávateľa, pričom z predložených štrukturogramov zamestnávateľa, t. j. organizačných schém zamestnávateľa preukazujúcich stav zamestnancov k určitému dátumu vyplýva, že došlo k zníženiu počtu zamestnancov sťažovateľky. Sťažovateľka je toho názoru, že ňou vystavené štrukturogramy sú relevantným rozhodnutím zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

9. Rozhodnutie najvyššieho súdu považuje za nezákonné, zmätočné a porušujúce právo na spravodlivý proces. Odmietnutie dovolania bez jeho vecného prejednanja považuje za prílišný formalizmus.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Právne závery všeobecných súdov sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. US 43/04).

11. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania zaoberal argumentáciou najvyššieho súdu, ktorý dovolanie sťažovateľky vecne neprerokoval, ale ho odmietol. Najvyšší súd odmietnutie dovolania odôvodnil tým, že právna otázka, ktorú položila sťažovateľka v dovolaní, sama osebe nebola tá, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Ústavný súd teda skúmal, či by prípadné zodpovedanie tejto otázky v prospech sťažovateľky malo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu.

12. V uvedenej veci okresný súd rozhodol o neplatnosti výpovede, pričom jej neplatnosť vyvodil z dvoch od seba nezávislých dôvodov. Prvým bolo nepreukázanie organizačnej zmeny a druhým bola absencia výpovedného dôvodu skutkovo vymedzeného do takej miery, aby sa žalobkyňa mohla voči dôvodu aj adekvátne brániť v prípadnom súdnom konaní tak, ako to bolo v tomto prípade (bod 34 rozsudku okresného súdu). Okresný súd zároveň explicitne uviedol, že každý z týchto dôvodov je aj samostatne spôsobilým dôvodom na určenie neplatnosti skončenia

pracovného pomeru (bod 35 rozsudku okresného súdu). S týmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd (bod 39 rozsudku odvolacieho súdu). V dovolaní sťažovateľka vymedzila len jednu otázku, ktorá sa týkala len jedného z dôvodov, pre ktoré súdy považovali výpoveď za neplatnú. Právne posúdenie druhého dôvodu, pre ktoré súdy považovali výpoveď za neplatnú, sťažovateľka nenamietala. Preto je záver dovolacieho súdu, že táto otázka nie je jediná a výlučná, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, správny. Dovolací súd tak mohol pristúpiť k vecnému preskúmaniu rozsudku odvolacieho súdu len v prípade, ak by sťažovateľka napadla nesprávne právne posúdenie obidvoch dôvodov, pre ktoré súdy považovali výpoveď za neplatnú. Sťažovateľka však napadla len jeden z nich. Vecné prejednanie sťažovateľkou nastolenej otázky by tak nemalo na rozhodnutie odvolacieho súdu vplyv, pretože je tu ešte ďalší dôvod neplatnosti výpovede. Z týchto dôvodov považuje ústavný súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu za ústavne súladné.

13. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd na základe uvedeného odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu